

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

(м. Харків, Україна)

УНІВЕРСИТЕТ МИКОЛАСА РОМЕРИСА

(м. Вільнюс, Литва)

РИЗЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(м. Рига, Латвія)

УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ І СТРАХУВАННЯ

(м. Софія, Болгарія)

МІНГЯЧЕВІРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(м. Мінгячевір, Азербайджан)

КАЗАХСЬКИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ

ІНСТИТУТ ІМЕНІ Л.Б. ГОНЧАРОВА

(м. Алмати, Казахстан)

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної наукової конференції
з проблем вищої освіти і науки

**«НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ
ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ
ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ»**

12 травня 2023 р.

<https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=4422>

Харків 2023

У збірнику представлено матеріали Міжнародної наукової конференції з проблем вищої освіти і науки «Науково-методичні аспекти підвищення якості підготовки фахівців в умовах глобальних викликів». Матеріали подано у авторській редакції. Редакційна колегія може не поділяти думки авторів. Автори наукових публікацій несуть відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних назв та гарантують відсутність академічного плагіату. Матеріали призначено для користування широкого кола зацікавлених осіб – науковцями, викладачами закладів вищої освіти, викладачами середніх навчальних закладів, працівниками органів державної влади, підприємствами, здобувачами освіти тощо.

Редакційна колегія:

Голова:

Богомолів В. О. – ректор ХНАДУ, доктор технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки

Заступники Голови

Батракова А.Г. – перший проректор ХНАДУ, доктор технічних наук, професор;

Шевченко І. Ю. – декан факультету управління та бізнесу ХНАДУ, доктор економічних наук, професор;

Дмитрієва О. І., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки і підприємництва ХНАДУ.

Члени оргкомітету:

Криворучко Оксана Миколаївна, д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту ХНАДУ;

Ковальова Тетяна Володимирівна, к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування ХНАДУ;

Ротомскіс Ірмантас, д.е.н., професор, заступник декана факультету економіки і управління фінансами Університету Миколаса Ромериса (Литва);

Лаце Наталія, д.е.н., професор, завідувач кафедри корпоративних фінансів та економіки Ризького технічного університету (Латвія);

Брітченко Ігор Геннадійович, д.е.н., професор, професор Університету страхування та фінансів (Болгарія);

Мустафаєв Вугар Сабір оглу, доктор філософії з техніки, доцент, завідуючий відділом науки та інновацій Мінгячевірського державного університету (Азербайджан);

Калгулова Роза Жумахметівна, к.е.н., професор, завідувач кафедри економіки Казахського автомобільно-дорожнього інституту ім. Л.Б. Гончарова (Казахстан);

Відповідальний секретар:

Нестеренко В.Ю. – доцент кафедри економіки і підприємництва ХНАДУ, к.е.н., доцент.

Науково-методичні аспекти підвищення якості підготовки фахівців в умовах глобальних викликів : матеріали міжнародної наукової конференції з проблем вищої освіти і науки, м. Харків, 12 травня 2023 р. / ХНАДУ. Харків, 2023. 348с.

URL: <https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=4422>.

© Колектив авторів, 2023

Кирчата І.М. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВА ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ	3
ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	245
Кирчата І.М., Кирчатий Ю.В. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	248
Кудрявцева О.В. МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ.....	250
Кудрявцев В.М., Безрученко М.О. ОСОБЛИВОСТІ БАЛЬНО-РЕЙТИНГОВОЇ СИСТЕМИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗНАНЬ СТУДЕНТА	253
Кудрявцев В.М., Копилов В.Р. АКТУАЛЬНІСТЬ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ В ЗВО.....	257
Михайленко Н.П., Шевченко І.Ю. НАУКОВА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ.....	261
Непран А.В. УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ЕКОНОМІСТІВ У ВУЗАХ.....	263
Нестеренко В.Ю., Бабій В.С. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІКИ І ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	267
Нестеренко В.Ю., Коваль І.Б. ДУАЛЬНА ОСВІТА В ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ І ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	269
Нестеренко В.Ю., Тарянік Ю.С. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ОСВІТИ.....	271
Пахомова Л.В. ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ АСПЕКТІВ ВИРОБНИЧИХ РИЗИКІВ.....	273
Пахомова Л.В., Бабайлов В.К. КОРЕКЦІЯ ДЕЯКИХ АСПЕКТІВ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ» У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	276
Сідельнікова В.К. МОЖЛИВОСТІ КУРСУ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН» ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	3
ЕКОНОМІКИ.....	279
Токар І.І. СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ХНАДУ.....	282
Токар І.І., Хижниченко А.О. ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З ЕКОНОМІКИ (НА ПРИКЛАДІ ХНАДУ).....	285

Література:

1. Бабайлов В., Курденко О. Від ризик-менеджменту до ризик-економіки *Економіка та суспільство*. 2022. 46. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-46>.
2. Види ризиків у сучасному бізнесі. URL: https://msn.khmnu.edu.ua/pluginfile.php/548446/mod_resource/content/1/%D0%A2%D0%B5%D0%BC%D0%B0%202.pdf

МОЖЛИВОСТІ КУРСУ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН» ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІКИ

Сідельнікова В.К., к.п.н., доцент
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
vladasid09@gmail.com

Динамічні зміни життя, постійне оновлення інформації зумовлюють потребу у фахівцях, які здатні оперативно адаптуватись, навчатись протягом усього життя, безперервно розвиватись особистісно й професійно.

Реформування системи освіти як за кордоном, так і в Україні відбувається на основі компетентнісного підходу, який має забезпечити формування та розвиток у здобувачів компетентностей, необхідних для ефективного функціонування у нинішньому столітті. Зміни повинні відбутися в цінностях, цілях і результатах освіти, в її змісті, у діяльності викладачів і здобувачів, у формах, методах, засобах навчання і виховання, в освітньому середовищі закладів вищої освіти, у їхніх відносинах із зовнішнім середовищем, зокрема сім'єю, соціумом, виробництвом, державою, країною, світом. Цим запитам сучасна система освіти намагається відповідати через реалізацію компетентнісного підходу, який об'єктивно називають відповіддю

на вимоги часу [1]. Це повною мірою стосується і системи економічної освіти. Саме застосування компетентнісного підходу до економічного навчання є спробою привести у відповідність професійну освіту та потреби ринку праці, оскільки вимоги до фахівців з боку роботодавців не обмежуються виключно вимогами до високого рівня кваліфікації. У процесі фахової підготовки висувуються також конкретні вимоги до рівнів сформованості інтегральної, загальних та спеціальних (фахових) компетентностей.

Важливе місце в процесі підготовки фахівців з економіки посідає навчальний курс «Методика викладання економічних дисциплін», призначенням якого є ознайомлення студентів із системою економічної освіти та виховання і формування професійних компетентностей щодо реалізації теоретичних економічних знань у практичній діяльності з викладання предметів економічного спрямування у закладах освіти.

Методика викладання економіки з метою швидкої адаптації до динамічного сучасного світу та використання можливостей щодо професійного розвитку особистості формує наступні компетентності: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері економіки та у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність до креативного та критичного мислення; навички міжособистісної взаємодії; розуміння основних особливостей сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави; здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних завдань; здатність застосовувати комп'ютерні технології обробки даних для вирішення економічних завдань, здійснення аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів; навички використання сучасних джерел економічної, фінансової, соціальної, управлінської, облікової

інформації для складання службових документів та аналітичних звітів; здатність використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень; здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення [2].

Вивчення даної навчальної дисципліни базується на загальних знаннях здобувачів із курсів «Педагогіка», «Психологія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Політична економія», «Міжнародна економіка». Своєю чергою отримані знання забезпечують успішне засвоєння інших навчальних дисциплін, а також виконання курсових, кваліфікаційних робіт, проходження практичної підготовки, тренінгів.

Слід особливо відзначити, що підвищення професійної компетентності майбутніх фахівців з економіки, можливе лише шляхом розвитку їх мислення та відпрацювання моделей економічної поведінки. Отже, головним завданням у процесі викладання цієї навчальної дисципліни слід вважати таке: найбільш доступними, цікавими та ефективними методичними засобами й прийомами сформулювати та розвинути у здобувачів основи наукового економічного мислення і закріпити його на рівні економічної (раціональної) поведінки.

Вирішення даного завдання передбачає:

- у сфері навчання – забезпечення засвоєння основ знань про сучасну економіку, принципи і закономірності її функціонування та розвитку, формування умінь і навичок економічної діяльності;
- у сфері самосвідомості – усвідомлення особою свого місця в системі економічних відносин та свого індивідуального економічного потенціалу, формування усвідомленої громадянської економічної поведінки;
- у сфері мотивації – розвиток стійкого інтересу до проблем економіки та постійної потреби в економічних знаннях, прагнення до формування системи цивілізованого підприємництва, що має стати засобом соціального захисту, полегшення розв’язання проблем зайнятості молоді, їхньої адаптації до мінливих соціально-економічних умов.

Література:

1. Касич А. О. Компетентнісний підхід як основа підготовки конкурентоспроможних фахівців зі спеціальності «менеджмент». *Ефективна економіка*. 2018. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6445> (дата звернення: 24.04.2023).

2. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність: 051 «Економіка». URL:

<http://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/051-Ekonomika-bakalavr.28.07-1.pdf>

СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ХНАДУ

Токар І.І., асистент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

tokar_innaiv@ukr.net

Сучасний світ постійно змінюється, а вимоги до фахівців з економіки та управління постійно зростають. Щоб бути у такому постійному русі, викладачам потрібно застосовувати прогресивні методи викладання економічних дисциплін, що надасть наступні переваги:

– забезпечує підґрунтя для розвитку критичного мислення та творчих здібностей студентів. Саме це допомагає їм знаходити творчі підходи до вирішення різноманітних економічних задач;

– підвищує мотивацію студентів до навчання. Прогресивні методи викладання економічних дисциплін, такі як кейс-метод, метод 5 шапок та інші, є цікавими та захоплюючими для студентів, що збільшує їх мотивацію до навчання;

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної наукової конференції
з проблем вищої освіти і науки
**«НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ
ВИКЛИКІВ»**

12 травня 2023 р.

Відповідальна за випуск

В.Ю. Нестеренко